

Teoretická kritéria uměleckých hodnot a sociální funkce nového filmu nebyla dosud stanovena. Autor stati rozeznává tři činitele společensko-historické dimenze, které podporují vývoj nového hraného filmu: 1. Obecné tendence soudobé civilizace, 2. rozvoj moderní teorie kultury a výchovy, 3. specifické důsledky dvojí orientace filmové techniky (rozšiřování stereotypů vyžaduje jako protiváhu obrazy zvláště konkrétní).

Divák nového hraného filmu se musí v určitém smyslu stát jeho spolutvůrcem, musí být tvůrcem filmu provokován k jeho domýšlení a dotváření ve vlastním nitru, aby tak film poznal ve všech jeho aspektech, kognitivních, estetických i morálních.

Nový film znamená velikou novou šanci, ale zároveň s ní i nebezpečí pro filmové umění. Šanci nového realismu provází nebezpečí naturalismu, v šanci romantismu se skrývá ohrožení ze strany neutralismu, morálního konformismu, jehož se nevyvaroval mnohý moderní film, novátorský svou formou.

Výběr z bibliografie

- Benjamin W.: *The Work of Art in the Epoch of Mechanical Reproduction*, Zeitschrift für Sozialforschung, 1936, Nr. 1.
- Bettecken W.: *Film und Religion*, München 1963.
- Blumer H.: *Movies and Conduct*, New York 1933.
- Bystron J. St.: *Sociologija kina*, Ekran 1919, č. 11.
- Cameron A. C.: *The Film in National Life*, London 1932.
- Castello C. G.: *Il Divismo*, Mitologia del Cinema, Torino 1957.
- Cazeneuve J.: *Sociologie de la Radio-Télévision*, Paris 1963.
- Cohen-Séat G.: *Essais sur les principes d'une philosophie du cinéma*, Paris 1958.
- Cohen-Séat G.: *Problèmes actuels du cinéma et de l'information visuelle*, Paris 1961.
- Dumazedier J.: *Loisir cinématographique et culture populaire*, Diogene 1960, č. 31.
- Facts and Figures about Viewing and Listening, B. B. C., London 1961.
- Fearing F.: *Influence of the Movies on Attitudes and Behavior*, Annals of the American Academy of Political and Social Sciences, 1947.
- Francastel P.: *Art et technique au XIXe et XXe siècles*, Paris 1956.
- Epstein J.: *La poesie d'aujourd'hui, un nouvel état d'intelligence*, Paris 1921.
- Epstein J.: *Esprit de cinéma*, Genève-Paris 1955.
- Handel L. A.: *Hollywood Looks at its Audience*, Urbana 1950.
- Charters W. W.: *Motion Pictures and Youth*, London 1933.
- Inglis R. A.: *Freedom of the Movies*, Chicago 1947.
- Jessup B.: *What is Great Art? The Brit. Journal of Aesthetics*, 1962.
- Klapper J. T.: *The Effects of Mass Media*, New York 1949.
- Kracauer S.: *National Types as Hollywood Presents Them*, Public Opinion Quarterly, 1949, Vol. 13.
- Kracauer S.: *Theory of Film*, New York 1960.
- Laura E. G.: *La censura cinematografica*, Roma 1961.
- Lazarsfeld P.: *Audience Research in Movie Field*, Annals of the American Academy of Political and Social Sciences, 1947, Vol. 254.
- Mayer J. P.: *Sociology of Film*, London 1946.
- Mayer J. P.: *British Cinemas and Their Audiences*, London 1949.
- Metzger Ch. P.: *Pressure Groups and the Motion Picture Industry*, Annals of the American Academy of Political and Social Sciences, 1947, Vol. 254.
- Meynaud J.: *Les groupes de pression internationaux*, Lausanne 1961.
- Morin E.: *Les Stars*, Paris 1957.
- Morin E.: *Le problème des effets dangereux du cinéma*, Revue internationale de Filmologie, 1953, č. 12-15.

- Morin E.: *Le Cinéma ou l'homme imaginaire*, Paris 1956.
- Morin E.: *L'Esprit du temps*, Paris 1962.
- Noble P.: *The Negro in Films*, London 1949.
- Powdermaker H.: *Hollywood, the Dream Factory*, Boston 1950.
- Rosenthal S. P.: *Changes of Socio-economic Attitudes under Radical Motion-Picture Propaganda*, Archives of Psychology, 1934, č. 166.
- Rosten L. C.: *Hollywood, The Movie Colony*, New York 1941.
- Schlosberg L.: *Les censures cinématographiques*, Paris 1955.
- Siciński A.: *Kontakty osobiste a proces masowego komunikowania*, Studia Sociologiczne, 1962, č. 2.
- Toeplitz J.: *Film i telewizja w USA*, Warszawa 1963.
- Quigley M.: *Public Opinion and the Motion Picture*, Public Opinion Quarterly, 1937, Vol. 1.
- Wölker H.: *Das Problem der Filmwirkung*, Bonn 1955.
- Zyguiski K.: *Film w środowisku robotniczym*, Warszawa 1962, Studia nad filmem, Wrocław 1964.
- Bedřich Baumann

Sociologie města a bydlení

se nazývá zpravodaj, který zpracovává a vydává od r. 1965 Kabinet sociologie Výzkumného ústavu výstavby a architektury v Praze (vedoucí dr. Jiří Musil CSc, odborný redaktor dr. Hana Poláčková). Uvedený ústav byl Kolegiem filosofie a sociologie ČSAV pověřen koordinací výzkumu v oblasti sociologie města a bydlení; vytvořil proto malou publikační platformu k vzájemné výměně názorů a informací jako jeden z prostředků k plnění své koordinační funkce neformálním způsobem.

Od roku 1965 vychází každoročně deset čísel. Program a úkoly, které si časopis v úvodu k prvnímu číslu vytýčil, plnil zatím stoprocentně:

— Zprávy o činnosti sekce sociologie města Československé sociologické společnosti při ČSAV, informace o výzkumu města a bydlení a o průzkumech u nás (zejména pracích samotného Výzkumného ústavu výstavby a architektury — VÚVA), překlady a výtahy ze zahraniční literatury, bibliografie k různým otázkám sociologie města a bydlení. Převaha zahraniční literatury v obsahu jednotlivých čísel, dosud vyšlých, se vysvětluje tím, že i toto odvětví sociologie bylo u nás v posledních letech rozvíjeno v omezené míře. Pro lepší představu vyjímáme a uvádíme:

- Čís. 1/1965 — Chombart de Lauve: *Sociologie bydlení*
- Čís. 2/1965 — B. Malisz, Z. Pióro: *Co očekává urbanismus od sociologie?*
H. W. Riecken, G. C. Homans: *Sociální struktura a prostředí*
- Čís. 5/1965 — Anna Chramiecová: *Metody zkoumání struktury zaměstnanosti městského obyvatelstva pro potřeby územního plánování*
- Čís. 6/1965 — Wanda Litterer-Marwege: *Statistika obyvatelstva a hodnocení potřeby bytů*
- Čís. 7/1965 — R. Wentholt: *Problémy bydlení a územního plánování měst ve vztahu k rodině*

Cís. 8/1965 — S. Boef — van der Meulen: *Zkušenosti z bydlení ve výškových budovách*
Karl Wilhelm Schmitt: *Bydlení starých lidí*
David Embling — James Marlow: *Požadavky spotřebitelů a jejich vliv na průmyslovou výstavbu*

Cís. 1/1966 — Krzysztof Przecławski: *Přehled problematiky a oblastí výzkumu z oboru sociologie města v Polsku*
Irena Labudzka: *Problémy spolupráce psychiatrie a sociologie města*

Cís. 2/1966 — Luis Wirth: *Urbanismus jako způsob života*
G. E. Cherry: *Sociální plánování měst*

O původních pracích VÚVA, které většínou vycházejí v samostatných svazcích v ústavní edici, je zde informováno v instrukтивních výtazích. Těm však pro jejich závažnost budeme věnovat v anotacích a případných recenzích našeho časopisu zvláštní místo (viz dále).

Stručně shrnuto, kdo chce u nás získat dobrý, dostatečně široký přehled a informace o sociologických problémech města a bydlení, nalezne je v uvedeném zpravodaji. Škoda jen, že grafická a vůbec ediční forma — pravděpodobně pro omezené možnosti a prostředky v tomto ohledu — je až příliš prostá. Stejně i skutečnost, že VÚVA poskytuje odborným zájemcům a institucím zpravodaj bezplatně, je spíše v rozporu než v souladu s kvalitou jeho obsahu.

*

Libuše Macková: *Průzkum požadavků na řešení obytných domů na vesnici*
Edice VÚVA Praha 1965, 165 str., 136 tab., čet. lit., cyklostyl.

Práce obsahuje výsledky průzkumu, jehož hlavním účelem bylo osvětlit otázku, jaký druh domu by vyhovoval novodobému způsobu venkovského života.

Do dotazníkové ankety bylo poято 500 domácností reprezentativně rozložených do dvou zemědělských, jedné smíšené a jedné průmyslové oblasti, a to jak pokud jde o různé velké obce, tak i pokud jde o různé bytové objekty.

Hlavní závěry z průzkumu mezi jiným ukazují, že naprostá většina domácností si přeje bydlet v rodinném domku, přednost se dává větší kuchyni s možností stolování celé rodiny, a poté pracovní kuchyni s malou jídelnou; 75 % domácností pěstuje hospodářská zvířata a téměř 65 % by si je přálo pěstovat i v budoucnosti; zeleninu pro svou potřebu pěstuje zcela neb zčásti téměř 75 % domácností, třetina dotazovaných domácností by si přála bydlet ve větší obci (celkem bez ohledu na to, zda dosud bydlí v malé neb velké obci a zda jde v obci s tradiční zástavbou o mladší neb starší obyvatele).

Libuše Macková — Jiří Musil: *Průzkum požadavků na řešení výškových obytných domů*

1964 Praha, Výzkumný ústav výstavby a architektury — 235 str., publikace vydaná v rotaprintové edici.

Publikace vydaná v rotaprintové edici na-depsaného ústavu přináší výsledky průzkumu, provedeného dotazníkovou metodou. — Práce je součástí série výzkumných úkolů zkoumajících bydlení v různých druzích obytných domů, přičemž hledisko sociologické je jedním ze základních aspektů. Cílem akce bylo zjistit ty vlastnosti výškových domů, které mají podstatný význam při organizaci života obyvatel v domě. Za nejdůležitější problém považují autoři otázku života dětí ve výškových domech, možnosti dozoru nad nimi, jejich bezpečnost doma i venku. Další hlavní problémy jsou: skladba bytů, technické zařízení a vybavení domu (výtahy, shozy na odpadky), vliv výšky na život dospělých (strach z výšky), balkony a lodžie, oblíbenost jednotlivých podlaží.

Z obsáhlých celkových závěrů vyjímáme: Kapacita výtahů je většinou poddimenzována; výtahy jsou do provozu uváděny se značným zpožděním a vykazují vysokou poruchovost; shozy odpadků většinou neexistují; domovní vybavení je přibližně stejného rozsahu jako v těžké zástavbě a proto pro vyšší počet domácností nedostatečné; převážná většina výškových domů stojí u dopravních tepen; téměř polovina výškových domů nemá žádné vybavení v okolí (dětské hřiště atd.). Většina rodičů by si přála, aby v blízkosti domu bylo dětské hřiště se stálým dozorem. Častěji se tento názor objevuje u rodičů, kteří bydlí v 8. a vyšším podlaží. Výšková poloha bytu nesporně mění organizaci života rodin s dětmi. Rodiny ve vyšších podlažích jsou více vázány na byt než rodiny bydlící v nižších podlažích. Nejžádanějšími a nejoblíbenějšími podlažími ve výškových domech jsou 2. až 5. podlaží.

*

Jiří Musil: *Sociologie města a bydlení ve Velké Británii*

Z časopisu Sociologie města a bydlení, VÚVA č. 6/1965

V uvedené stati sděluje autor své poznatky ze studijního pobytu ve Velké Británii.

Většina prací má praktický účel a zkoumá problémy, které jsou dány aktuální potřebou určitého města, oblasti nebo skupiny obyvatelstva. Průzkumy prováděné pro účely územního plánování měst se např. týkají posouzení fyzikálních podmínek, způsobu používání pozemků, typů a stavby budov, dopravy a spojů, průmyslové struktury a hlavně skladby a rozložení obyvatelstva.

Sociologické zkoumání sleduje sociální a hospodářské podmínky měst, skladbu domácností, potřebu bytů, nájemné, vztahy pracovníků a bydlíšť, ochotu stěhovat se z dosavadního bydliště, názory na vhodný druh náhradního bytu. Nejceněnější jsou rozbor